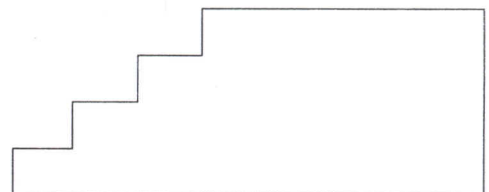

*OBITELJ
I BRAK*

Uz temu

Obitelj je struktura unutar koje svaki član ljudske zajednice nastoji zadovoljiti osnovne potrebe za opstankom, sigurnošću, pripadanjem, uspostavljanjem identiteta, preuzimanjem različitih i promjenjivih uloga i samoostvarenjem, bilo da je to obitelj djetinjstva u kojoj je odrastao, bilo da je novostvorena, ona koju je sam izabrao i postupno izgrađivao.

Pojačano sociopsihološko istraživačko zanimanje za obitelj započelo je u drugoj polovici prošloga stoljeća, paralelno s društvenim i gospodarskim promjenama koje su uvjetovale redefiniranje obiteljskih uloga i unijele promjene u obiteljskim procesima koje su ugrožavale i sam opstanak obitelji, a pogotovu opstanak njezinih tradicionalnih oblika. Temeljna su pitanja teorijski i izrazito praktično važna pitanja interakcija i procesa koji definiraju stabilnu i sretnu obitelj (bračna kvaliteta, bračna stabilnost), opisivanje procesa koji proizlaze iz odnosa uloga u obitelji (bračni odnosi, roditeljstvo, majčinstvo, očinstvo, međugeneracijski odnosi), otkrivanje čimbenika koji uvjetuju ometanje i ugrožavanje stvaranja i stabilnosti obitelji, kao što su apstinencija od vlastite obitelji i/ili djece, smanjenje bračne kvalitete, međusobno zlostavljanje članova obitelji i rastava braka (sukob individualističkih i tradicionalnih vrijednosti, promjene temeljne vrijednosti obiteljske i roditeljske uloge, ekonomska nesigurnost i stres, sukob tradicionalne i egalitarne raspodjele obiteljskoga opterećenja), utjecaj rada na obitelj i obitelji na rad. Nove društveno-gospodarske promjene koje su već prisutne u Zapadnom svijetu, a nezadrživo prodiru i u Srednju i Istočnu Europu u obliku tranzicije, globalizacije i restrukturiranja gospodarstva, zaoštavaju već postojeće obiteljske tendencije i probleme, donoseći nove izvore obiteljskoga stresa i centrifugalnih sila.

Očito je područje istraživanja braka i obitelji u svijetu i u nas izvanredno znanstveno zanimljivo, a društveno relevantno i vrlo važno. No, iako se iz bibliografije može vidjeti da je u razdoblju od 1974. do 1999. godine objavljen impresivan broj radova, domaća su znanstvena istraživanja toga područja rijetka, pa možemo zaključiti da je u nas ta problematika slabo obrađena, iako je univerzalno prisutna, a istodobno i kulturno specifična.

Tematski blok Brak i obitelj koji se nalazi pred vama sastoji se od osam, bilo znanstvenih, bilo preglednih i stručnih, radova čiji su autori stalni ili vanjski suradnici Instituta Ivo Pilar. Većina je radova nastala u okviru teme Kvaliteta obitelji koja je dio istraživačkoga programa Socijalna struktura i socijalna integracija, a financiralo ga je Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske. Rad na temi odvijao se u razdoblju od 1997. do 2000. godine. Prikazani radovi obrađuju samo neka od brojnih pitanja područja braka i obitelji, no nadamo se da će njihova nastojanja na definiranju pojmova, razgraničenju problema, pokušaju operacionalizacije i upozorenja na aktualnost i žestinu problema potaknuti zanimanje psihologa, sociologa i drugih znanstvenika u tom području.

Josip Obradović